

VIČIŪNŲ GRUPĖS TIEKĖJŲ ELGESIO KODEKSAS

Įvadas

„Vičiūnų grupė“ – surimi produktų, žuvies, jūros gėrybių, salotų ir miltinių produktų gamintoja, turinti gamybos įmones Lietuvoje ir kitose pasaulio šalyse, taip pat prekybos ir logistikos įmones Europoje, Šiaurės Amerikoje bei Kanadoje. Būdami reikšminga tarptautinio verslo ir visuomenės dalimi bei pripažindami savo atsakomybę klientams, tiekėjams, darbuotojams, aplinkosaugai, įsipareigojame visoje savo tiekimo grandinėje laikytis tvaraus verslo principų ir Jungtinių Tautų tvaraus vystymosi tikslų.

Siekdami stiprinti pasitikėjimą ir savo įsipareigojimą tvariam vystymuisi visoje veiklos vertės grandinėje, įskaitant mūsų tiekėjus bei verslo partnerius, prašome visų savo tiekėjų sutikti ir laikytis šio Tiekėjų elgesio kodekso nuostatų bei juos taikyti savo tiekimo grandinėje.

Šis kodeksas nustato privalomus maisto saugos, socialinės atsakomybės, darbo teisių, aplinkosaugos bei verslo etikos reikalavimus visiems Vičiūnų grupės tiekėjams. Jis grindžiamas AMFORI BSCI Etikos kodekso principais, tarptautinėmis normomis: JT Pasauline sutartimi, TDO konvencijomis, JT verslo ir žmogaus teisių gairėmis, JT Paryžiaus susitarimu dėl klimato kaitos švelninimo, gerosios maisto saugos ir kokybės praktikomis, atsakingos žuvininkystės bei gyvūnų gerovės užtikrinimu.

Taikymo sritis

Šis elgesio kodeksas taikomas Vičiūnų Grupės tiekėjams pagal tiekiamo produkto/paslaugos pobūdį:

Eil. Nr.	Tiekiamos paslaugos/prekės	Privalomi skyriai	Pastabos
1	Maisto produktai: visi, išskyrus nurodytus 2 punkte	1, 2, 3, 6	
2	Maisto produktai: žuvis, surimi; jūros gėrybės, gyvulinės kilmės produktai	1, 2, 3, 4, 5, 6	5 skyrius privalomas užaugintos žuvies, jūros gėrybių tiekėjams, gyvulinės kilmės produktams
3	Su maisto gamyba susijusios paslaugos	1, 2, 3, 6	
4	Ne maisto produktai ir paslaugos	2, 3, 6	

Igyvendinimas ir priežiūra

Tiekėjas pasirašydamas sutartinius įsipareigojimus sutinka su šiuo Elgesio kodeksu ir patvirtina, jog įsipareigoja vykdyti žemiau išdėstytas nuostatas bei esant poreikiui pateikti įgyvendinimą patvirtinančius įrodymus.

Tiekėjo kodekso nuostatų vykdymo įrodymui bei patvirtinimui, Tiekėjas užpildo jam pateiktą savikontrolės klausimyną (Forma Nr.56).

Tiekėjas įsipareigoja skatinti ir reikalauti iš savo tiekėjų laikytis tų pačių elgesio kodekso nuostatų.

Vičiūnų grupė turi teisę atlikti auditą pas tiekėją, siekiant įsitikinti šio elgesio kodekso nuostatų vykdymu bei reikalauti korekcinio veiksmų planų pažeidimams ištaisyti. Esant esminių reikalavimų nevykdymui, galimi įspėjimai, laikini tiekimo sustabdymai, ar bendradarbiavimo nutraukimas.

1. MAISTO SAUGA IR KOKYBĖ

1.1. Pagrindiniai maisto saugos reikalavimai

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Laikytis galiojančių teisės aktų, geros higienos praktikos principų ir GFSI pripažintų maisto saugos standartų reikalavimų įgyvendinimo visoje tiekimo grandinėje.	Parengta ir įgyvendinta Maisto saugos politika
	Periodiškai peržiūrima RVASVT programa bei srauto diagramos
	Kokybės ir maisto saugos sistema sertifikuota pagal GFSI pripažintą sertifikavimo schemą arba yra įgyvendinti visi GFSI reikalavimai įmonės RVASVT
	Atliktas žaliavų ir gamybos procesų rizikos veiksnių vertinimas, numatytos kontrolės priemonės
	Tiekėjų bei žaliavų vertinimo, patvirtinimo ir kontrolės sistema
	Parengtos žaliavų, pakuočių, produktų specifikacijos, atitinkančios galiojančius maisto saugos ir teisės aktų reikalavimus. Peržiūrimos ir atnaujinamos esant pasikeitimams, bet ne rečiau kaip kas 3 metai
	Tinkamumo vartoti terminas pagrįstas laboratoriniais tyrimais
	Alergenų bei kryžminės taršos prevencijos valdymo programa
	Produktų autentiškumo užtikrinimo ir maisto klastojimo prevencijos programa visoje tiekimo grandinėje
	Produktų apsaugos programa visoje tiekimo grandinėje
	Tiekimo grandinės atsekamumo sistema
	Neatitiktų identifikavimo ir koregavimo veiksmų įgyvendinimo sistema
	Pretenzijų nagrinėjimo sistema
	Produktų atšaukimo programa, informuotųjų kontaktų sąrašas
	Maisto saugos kultūros įgyvendinimo dokumentai
	Visi įmonės darbuotojai yra tinkamos kompetencijos atlikti jiems priskirtą funkciją, yra apmokyti ir užtikrina, kad būtų laikomasi taikomų įstatymų, maisto saugos reikalavimų ir vidaus gairių
	Trečios šalies auditų, pagal GFSI, įrodymai arba vidaus audito dokumentai nesertifikuotiems tiekėjams

1.2. Švaros ir higienos praktikos

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti patalpų, įrangos, transporto priemonių švarą ir higieną. Vykdyti geriamojo vandens kontrolę, naudoti švarų ledą. Užtikrinti kenkėjų kontrolę ir atliekų tvarkymą.	Patalpų higieninių tyrimų protokolai
	Patalpų ir transporto higienos procedūra ir priežiūros įrašai
	Produktų laboratorinių tyrimų rezultatai
	Geriamo vandens tyrimų rezultatai
	Patalpų priežiūros ir remonto programa ir jos įrašai
	Įrengimų priežiūros programa ir jos įrašai.
	Kenkėjų kontrolės programa ir tinkamas vykdymo dokumentavimas
	Personalo higienos reikalavimai ir informavimo dėl užkrečiamųjų ligų sistema
	Higienos patikrų įrašai
	Tinkamai paženklintos cheminės priemonės.
	Cheminių priemonių laikymo ir naudojimo aprašas, saugos duomenų lapai ir kontrolės įrašai

1.3. Laikymo sąlygų užtikrinimas tiekimo grandinėje

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti žaliavų ir produktų tinkamas laikymo sąlygas visoje tiekimo grandinėje	Temperatūros, drėgmės (jei taikoma), sandėliavimo higienos įrašai tiekimo grandinėje
	Žaliavų priėmimo kontrolės įrašai

1.4. Atsekamumas

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti žaliavų ir produktų atsekamumą visoje tiekimo grandinėje	Nerečiau, kaip kartą per 12 mėnesių atliekamas produkto atsekamumo ir atšaukimo testavimas visoje tiekimo grandinėje nuo žaliavos iki produkto ir atvirkščiai, pareikalavus pateikti testo rezultatus
	Irašų saugojimas pagal teisės aktų ir maisto saugos standartų reikalavimus, bet ne trumpiau kaip 12 mėnesių po tiekiamos žaliavos/produkto tinkamumo vartoti termino pabaigos
	Ne vėliau, kaip per 24 valandas pateikti pilną atsekamumo informaciją, įskaitant, bet neapsiribojant: apie kilmę, gamybos datą, partijų identifikaciją, kiekius ir kt.

1.5. Biologinės, cheminės, fizinės taršos rizikos valdymas

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti efektyvų rizikos veiksnių valdymą: nustatyti ir įgyvendinti prevencines priemones, atlikti tyrimus, įskaitant biologinius (parazitai, bakterijos, histaminas, kt.) cheminius (biotoksinai, pesticidai, sunkieji metalai, kt.) ir fizinius (svetimkūniai, ir pan.) pavojus	Atliktas ir dokumentuotas biologinės, cheminės, fizinės taršos įvertinimas
	Laboratorinių tyrimų programa
	Stebėsenos dokumentai, įskaitant laboratorinius tyrimus
	Periodiniai rizikos vertinimo dokumentai
	Vidaus auditų ir atliekamų patikrinimų įrašai
	Žaliavų klastojimo prevencijos programa ir atliktų laboratorinių tyrimų protokolai
	Pašalinių objektų prevencijos sistema, įdiegtos valdymo ir kontrolės priemonės

1.6. Maisto saugos ir higienos mokymai

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti reikiamą darbuotojų kompetenciją ir periodinius maisto saugos bei higienos mokymus	Mokymų poreikis, mokymų planas
	Mokymų įrašai ir dalyvių registracijos žurnalai
	Detali mokymų medžiaga pagal procesus visoms darbuotojų grupėms suprantama kalba
	Žinių patikros dokumentai
	Darbuotojų kompetencijos įrodymo dokumentai

1.7. Incidentų valdymas ir produktų atšaukimas

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti savalaikį incidentų valdymo ir produktų atšaukimo sistemos veiksmingumą	Parengta ir vykdoma incidentų valdymo ir produktų atšaukimo programa. Vykdomi sistemos testavimai
	Įsipareigojimai žaliavų tiekimo sutartyje ar jos prieduose dėl informavimo apie su maisto sauga susijusius įvykius
	Įrašai sutartyse su subtiektėjais dėl informavimo apie su maisto sauga susijusius įvykius
	Savalaikiai pranešimai apie įvykius, susijusius su maisto sauga, produkto atšaukimus, sertifikavimo srities apribojimus ar valstybinių institucijų ribojimus, atliekamus korekcijos veiksmus

2. ŽMOGAUS TEISĖS IR SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ

2.1. Sisteminis valdymas

Tiekėjas turi turėti socialinės atsakomybės valdymo sistemą, apimančią žmogaus teisių, darbuotojų sveikatos ir saugos bei socialinės gerovės rizikų nustatymą ir valdymą visoje tiekimo grandinėje. Užtikrinti korekcinį priemonių nustatymą pažeidimų atveju.

2.2. Darbuotojų įtraukimas ir apsauga

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti darbuotojų informuotumą apie jų teises, darbo sąlygas, atlygį bei darbo ir poilsio laiką. Užtikrinti jų įtraukimą į sprendimų priėmimą bei vystyti dialogą. Sudaryti sąlygas anonimiškai pranešti apie bet kokius pažeidimus bei užtikrinti jų konfidencialumą ir apsaugą	Nuostatos įteisintos darbuotojų socialinės saugos politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Sukurta ir veikianči darbuotojų informavimo iš viršaus į apačią ir atvirkščiai, dialogo ir susirinkimų sistema
	Nustatyti periodiškumu vykdomi darbuotojų mokymai dėl darbuotojų saugos ir sveikatos, žmogaus teisių bei socialinės atsakomybės klausimais
	Veikianti pranešimų (dėl darbo sąlygų, žmogaus teisių pažeidimų bei nusiskundimų pateikimo ir valdymo sistema. Sudarytos sąlygos anonimiškai pranešti apie pažeidimus

2.3. Asociacijų laisvė ir kolektyvinės derybos

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Gerbti darbuotojų teisę jungtis į profsąjungas ar kitas asociacijas ir naudotis kolektyviniu derybų procesu.	Nuostata įteisinta darbuotojų socialinės saugos politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Įmonėje išrinktas darbuotojų atstovas / darbuotojai yra periodiškai informuojami, kad jie turi tokią teisę
	Rengiami mokymai/periodiniai susitikimai su darbuotojų atstovais
	Nėra diskriminacijos dėl esamos ar planuojamos narystės profsąjungoje ar kitoje asociacijoje

2.4. Netoleruoti diskriminacijos, priekabiavimo, smurto ar bauginimo darbo vietoje.

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Netoleruoti diskriminacijos, priekabiavimo, smurto ar bauginimo darbo vietoje	Nuostata įteisinta įmonės socialinės saugos politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Vykdomi darbuotojų mokymai
	Vienodos įdarbinimo, darbo sąlygos vyrams ir moterims, migrantams
	Su darbo santykiais susijusi dokumentacija yra paruošta darbuotojams suprantama kalba
	Veikianti anoniminė pranešimų ir skundų sistema

2.5. Darbo užmokestis ir sąžiningas atlygis

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti, kad darbuotojai gautų ne mažesnę nei minimalų atlyginimą; siekti, kad atlyginimas atitiktų šalies nustatytą pragyvenimo lygį (angl. Living wage).	Nuostatos įteisintos įmonės socialinės saugos politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Atlyginimų nustatymo tvarka, garantuojanti ne mažesnę nei minimalų darbo užmokestį bei atitinkanti šalies teisės aktų reikalavimus
	Atlyginimas mokamas sutartu periodiškumu
	Skaidri atlygio sistema, vienodas atlygis mokamas tos pačios kompetencijos darbuotojams už tą patį darbą, nepriklausomai nuo lyties, rasės ar gyvenamos vietos
	Atlikta pragyvenimo lygį atitinkančio atlygio (angl. Living wage) atitikties analizė
	Darbuotojai yra supažindinti su mokamo atlygio sistema
	Taikomi tik teisės aktų leistini atskaitymai, arba sutarti kolektyvinėje sutartyje

2.6. Darbo laikas

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Laikytis darbo laiko įstatymų; viršvalandžiai – savanoriški ir tinkamai apmokami (min. 125%); užtikrinti poilsio laikus: Darbuotojai negali dirbti > 48 valandų per savaitę, nebent išlygos patvirtintos Tarptautinės Darbo Organizacijos (ILO)	Nuostatos įteisintos įmonės socialinės saugos politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Darbo laiko apskaitos tvarka, atitinkanti šalies, kurioje veikia teisės aktus
	Įrodymai, kad viršvalandžiai yra savanoriški, apmokamai padidintu tarifu, kaip to reikalauja šalies teisės aktai ir nėra nuolatiniai
	Įrodymai, jog darbuotojai turi bent 1 laisvą dieną per savaitę bei teisę į apmokamas atostogas ir šventines dienas pagal įstatymus

2.7. Darbuotojų sauga ir sveikata

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti saugias ir sveikas darbo sąlygas darbuotojams	Nuostata įteisinta įmonės politikos nuostatos. Politika paskelbta darbuotojams
	Igyvendinti nacionaliniai darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktai; tarptautiniai standartai ir jų pasikeitimai
	Registruojami ir analizuojami nelaimingi atsitikimai, incidentai, įgyvendinamos koregavimo priemonės, užtikrinama pagalba darbuotojams nelaimingo atsitikimo atveju
	Periodiniai Darbuotojų saugos ir sveikatos mokymai visiems darbuotojams (įskaitant samdos darbuotojus, rangovus ir t.t.)
	Nustatytu periodiškumu atliekamas darbo vietos rizikos vertinimas, kurio pagrindu priimami veiksmai saugioms ir sveikoms darbo sąlygoms užtikrinti
	Darbuotojai aprūpinami asmens apsaugos priemonėmis
	Atliekama vidaus kontrolė, yra įrodymai apie tai
	Įsteigtas darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas, užtikrinantis darbuotojų interesus
	Darbuotojai informuoti, kad jie turi teisę atsisakyti dirbti, jei sąlygos yra nesaugios
	Darbuotojų sveikata periodiškai tikrinama
	Užtikrintas saugus, švarus vanduo darbo vietoje, poilsio vietos ir kur reikalinga – suteiktos patalpos pavalgyti
	Užtikrintos asmens higienos sąlygos – tualetai, dušai su esminėmis higienos priemonėmis
	Jei darbuotojams suteikiamos gyvenamosios patalpos, jos turi būti saugios, atitinkančios teisės aktuose nustatytus higienos ir gyvenimo kokybės reikalavimus bei esminius darbuotojų poreikius

2.8. Vaikų darbas

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Netoleruoti vaikų darbo: Tiesiogiai ir netiesiogiai negali dirbti jaunesni nei 15 metų asmenys, nebent išlygos patvirtintos Tarptautinės Darbo Organizacijos (ILO)	Nuostata įteisinta socialinės atsakomybės politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Parengta įdarbinimo proceso tvarka, numatanti amžiaus kontrolę
	Atliekama vidaus kontrolė ir rizikos vertinimas
	Parengtas tvarkos aprašas ir veiksmų planas vaikų darbo atveju

2.9. Jauni darbuotojai

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Jauni darbuotojai turi būti apsaugoti nuo pavojingų darbų, jiems turi būti užtikrinti mokymai ir pagalba: Jauni darbuotojai iki 18 metų negali dirbti naktimis; negali dirbti pavojingų jų sveikatai kenkiančių darbų. Nustačius tokį atvejį, darbo vieta turi būti koreguojama nedelsiant, nekeičiant sutarto darbo užmokesčio	Nuostata įteisinta socialinės atsakomybės politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Parengta ir įgyvendinta darbuotojų atrankos procedūra, apimanti amžiaus tikrinimo žingsnius.
	Atliekama vidaus kontrolė ir rizikos vertinimas

2.10. Užtikrintas užimtumas

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Darbo santykius įteisinti rašytiniu susitarimu, vengti nuolatinių terminuotų darbo sutarčių	Nuostata įteisinta socialinės atsakomybės politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Parengta personalo įdarbinimo tvarka, darbo santykių sutarčių sudarymo tvarka, numatytos sąlygos, kada galimos terminuotos sutartys
	Santykiai su darbuotojais įforminami darbo sutartimi
	Atliekama vidaus kontrolė, yra įrodymai apie tai

2.11. Priverstinis, prievartinis darbas, prekyba žmonėmis

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Nevykdyti ir nedalyvauti jokiose priverstinio darbo, vergovės ar prekybos žmonėmis formose: - Darbuotojų asmens dokumentai negali būti laikomi be sutikimo. - Darbuotojams turi būti mokamas visas atlyginimas be neteisėtų atskaitymų, pvz. už pasirašytas sutartis, įrangą ar darbo priemones. - Suteikiant paskolas darbuotojams turi būti būti aiškūs mechanizmai, kad skolų piktnaudžiavimas nebūtų priverstinis darbo įrankis.	Nuostatos įteisintos socialinės atsakomybės politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Parengta ir įgyvendinta personalo valdymo tvarka, nusakanti nuostatas dėl asmens dokumentų pateikimo, atlygio mokėjimo.
	Vykdomi periodiniai darbuotojų mokymai
	Atliekama vidaus kontrolė, yra įrodymai apie tai

3. APLINKOSAUGA IR KLIMATO KAITA

Tiekėjas įsipareigoja vykdyti veiklą, atitinkant aplinkos apsaugos reikalavimus, vertinti daromą poveikį /riziką aplinkai, numatyti ir įgyvendinti poveikio aplinkai mažinimo priemones.

3.1. Tarša ir prevencija

Nuostata	Įgyvendinimą patvirtina:
Taršos prevencija ir mažinimas: • Mažinti vandens ir energijos vartojimą; • Užkirsti kelią vandens / oro taršai; • Taikyti atliekų mažinimo ir perdirbimo priemones	Nuostatos dėl taršos mažinimo ir prevencijos įteisintos įmonės politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Teisės aktų ir jų pakeitimų stebėseną bei įgyvendinimą
	Sukurta ir funkcionuoja atliekų rūšiavimo sistema, numatytos atliekų mažinimo priemonės
	Matuoja taršą, numatytos taršos kontrolės ir mažinimo priemonės

3.2. Klimato kaita

Nuostata	Įgyvendinimą patvirtina:
Vertinti vykdomos veiklos įtaką klimato kaitai, prisidėti mažinant klimato kaitą	Klimato kaitos mažinimo nuostatos įteisintos įmonės politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Vertina CO ₂ emisijas savo veikloje ir vertės grandinėje
	Siekia mažinti CO ₂ emisijas, nustatant SBTI kriterijus atitinkančius mažinimo tikslus
	CO ₂ emisijų mažinimo tikslai patvirtinti SBTI*

* Papildomas įrodymas, dėl kurio susitariama atskirai

3.3. Miškų naikinimo prevencija ir tiekimo grandinės atsekamumas*

Nuostata	Įgyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti, kad žemės ūkio, gyvulininkystės produktai (įskaitant pašarus), tiekiami iš teritorijų, kuriose po 2020 12 31 nebuvo vykdomas miškų kirtimas ar degradacija	Įdiegta sistema, užtikrinanti, kad tiekiamos prekės nėra susiję su miškų naikinimu po 2020 12 31 ir gali pateikti įrodymus
	**EUDR prekės tiekėjas gali pateikti išsamaus patikrinimo deklaraciją su geo-lokacijos koordinatėmis, tiekimo vietos informacija ir kitais reikalingais duomenimis, kaip to reikalauja EUDR (jei žaliava patenka į reglamento sąrašą)

* taikoma visai žemės ūkio, gyvulinės kilmės produkcijai, nepriklausomai ar patenka į EUDR apimtį

** reikalavimas taikomas įsigaliojus EUDR

4. ATSAKINGA ŽUVININKYSTĖ

Nuostata	Įgyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti, kad žuvis sugauta teisėtai, vadovaujantis mokslu pagrįstomis žuvų išteklių valdymo priemonėmis (kvotos, sezoniniai ir teritoriniai apribojimai; teisėti ir reglamentuoti žvejybos įrankiai).	Žvejybos licencijos
	Kvotų (TAC – Total Allowable Catch) ataskaitos, kiti įrodymai jog laivuose sugaunamų žuvų kiekis atitiktų kvotas ir kad įrašai nėra klaidingi
	Catch Certificate– įrodymas jog nevykdoma NNN (Neteisėta Nedeklaruojama Neregamentuojama) (angl.: Illegal, Unreported and Unregulated fishing) žvejyba
	Įrodymai, kad by-catch nuolat ir tvariai mažinama, o visa sugauta žuvis atitinka galiojantį Minimum Conservation Reference Size (MCRS)
	Įrodymai, jog neprekiuojama žuvų rūšimis, įtrauktomis į nacionalinius ir (arba) tarptautinius rūšių apsaugos sąrašus (ICUN Raudonasis sąrašas, OSPAR nykstančių rūšių ir buveinių sąrašas)
	Įrodymai, kad vykdoma tik delfinams draugiška tunų žvejyba*
	MSC sertifikatas**

*Taikoma tik tiekiant tuną

** Papildomas įrodymas, dėl kurio susitariama atskirai

5. GYVŪNŲ GEROVĖ (užauginta žuvis; jūrų gėrybės, mėsa)

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Igyvendinti gyvūnų, taip pat žuvų, jūros gėrybių, gerovės gerąsias praktikas auginimo, maitinimo, transportavimo, skerdimo veiklose, siekiant sumažinti jų patiriamą stresą ir kančią	Galiojantys leidimai ir registracija akvakultūros/gyvulininkystės veiklai vykdyti
	Įmonės oficialus pareiškimas / politika dėl gyvūnų gerovės
	Įrodymai, jog įgyvendinta gyvūnų gerovę užtikrinanti sistema juos auginant transportuojant, skerdžiant). Užtikrinant: - gyvūnų pagrindinius poreikius (maistas, vanduo, poilsis); - laikymo sąlygas (erdvė, švara, temperatūrą, apšvietimas) tinkamos, - vengiama streso ir kančios, - galimybę elgtis natūraliai – judėti, bendrauti, reikšti rūšiai būdingą elgesį
	Įrodymai apie darbuotojų mokymus gyvūnų gerovės tema
	Įrodymai, jog nenaudojamos draudžiamos cheminės medžiagos, hormonai
	Įrodymai, kad antibiotikai naudojami tik pagal veterinaro nurodymus
	Užtikrinti, kad žuvis būtų auginamos, apdorojamos ir laikomos laikantis higienos ir temperatūros kontrolės reikalavimų
	Įrodymai, jog numatytos ir įgyvendinamos priemonės, užkertančios kelią žuvų pabėgimui į natūralią aplinką*
	ASC; KAT, GLOBALG.A.P. kt. sertifikatai**

*taikoma tik žuvininkystės produktams

** papildomas įrodymas, dėl kurio susitariama atskirai

6. SKAIDRUMAS IR VERSLO ETIKA

Tiekėjas įsipareigoja vystyti etiškus verslo santykius su tiekėjais ir klientais, užtikrinti skaidrumą.

Nuostata	Igyvendinimą patvirtina:
Užtikrinti etiškus verslo santykius su tiekėjais ir klientais: - Draudžiamas kyšininkavimas, korupcija, nesąžiningas elgesys. - Įmonei ir/ar įmonės vadovaujantiems asmenims / akcininkams ir/ar galutiniams naudos gavėjams tarptautinės sankcijos nėra taikomos - Medžiagos, prekės ar produktai nėra kilę iš, nebuvo eksportuoti iš, ar kitaip susiję su sankcionuotomis šalimis (Rusija, Baltarusija ar Šiaurės Korėja) bei jiems nėra taikomos tarptautinės sankcijos - Užtikrinamas tikslumas, skaidrumas ir saugumas visoje tiekimo grandinėje	Nuostatos įgyvendintos verslo etikos politikoje. Politika paskelbta darbuotojams
	Atliekamas verslo rizikos vertinimas
	Igyvendinta verslo partnerių patikimumo bei atitikties sankcijoms ir kitiems tarptautiniams ribojimams įvertinimo sistema
	Asmens duomenų valdymo procedūra, užtikrinant informacijos ir asmens duomenų apsaugą
	Parengta ir įgyvendinta Informacijos saugos politika, užtikrinanti informacijos saugą nuo galimo duomenų praradimo, ištrynimo, platinimo bei kibernetinių incidentų.
	Aprašyta ir įgyvendinta dovanų teikimo/priėmimo politika
	Vykdomi periodiniai verslo etikos mokymai
	Sukurta ir veikia anoniminė verslo etikos nusižengimų pranešimų sistema
	Vykdoma verslo etikos vidinė kontrolė